

Legyetek próféták.

Lelkészatatási beszéd

az unitáriusok közssinatján Kolozsvárt, sept. 2. 1872.

Mimódon prédikálnak, ha nem küldetnek? ekként kiált fel a népek nagy apostola Pál, (Róm. X, 15.) a ki bár nem volt Jézusnak közvetlen tanítványa, kibocsátva mint a többi tanítvány, mintegy ünnepélyes oklevél átadása mellett, minden népek tanítására és keresztelésére, de mégis valamenynyivel versenyzett apostoli hivatásának mély érzésében, rendkívüli küldetésének nagyszerű sikerrel való teljesítésében. Mily benső szükségérzet, a léleknek mily ellentállhatlan ösztöne, az apostoli küldetésnek mily erős hittel, meggyőződéssel való felfogása tűnik ki korinthusi leveihez írt eme szavaiból: Ha prédikálom az evangéliumot, azzal nem dicsekedhetem; mert arra a szükség kényszerít engem. Jaj pedig nekem, ha az evangéliumot nem prédikálom. (1. Kor. IX, 16.).

Ifju barátim! kik szintén az evangélium prédikálására tökéltétek el magatokat, észleltetek-e ti is kebleitekben ily kényszerítő szükségérzetet, valami hasonlót a nagy apostol lelkét gyulasztó lánghoz, az evangélium hirdetésére ellentállhatatlanul készítő ösztönhöz? valami hasonlót az ő hitéhez és szerelméhez Isten országa és igazsága iránt? s ha igen, akkor nem vonjuk kétségbe a tí apostoli küldetések valóságát, isteni eredetét, akkor oh, mily kimondhatatlan örömmérséssel bocsátunk ki titeket anyaszentegyházunk nevében is az osztályrészünkbe jutott munkára. Hiszen már úgy is csaknem mindnyájan több kevesebb idő óta ki valátok bocsátva, miként maga Krisztus urunk is, az evangéliumi feljegyzések szerint, előre mintegy próba-prédikálásra kibocsátotta volt az ő tanítványait, adván hatalmat nekik a tisztátalan lelkek ellen, hogy azokat kiűznék, s gyógyítaná-

nak minden betegséget és erőtlenséget. (Máté XI, 1.) S a tanítványok, a mint irva van, (Luk. X, 17.) kevés idő mulván nagy örömmel tértenek vissza mesterökhöz, beszélve zsenge apostoli diadalairól, a tisztátalan lelkek legyőzése s a betegségek gyógyítása körül végrehajtott credménydús munkáikról.

Nem kétlem, sokat, igen sokat mondhatnátok el ti is, ifju barátim, a társadalmat nyomasztó testi és lelki nyomor és inség tömegéről, és hogy a lelki setétség, az önzés, a bűn oka legnagyobb részint e sok nyomornak; beszélhetnétek megindított harczaitokról, megnyert vagy vesztett csatáitokról, a lelkeket gyötrő ama tisztátalan lelkek ellen, és hogyan jártatok el sok oly erőtelenség, szükség, baj orvoslásában, a hol csak rendkívül megfeszített erkölcsi erő lendíthetett valamit, mert rendes szabályos erő még nem volt mozgásba hozható, — sok oly fájdalom, betegség enyhítésében is, a minek gyógyszere e földön nem található

Elég, hogy reánk lélekemelőleg hat a ti ily szép számu megjelenések, kedves ifju barátim! hogy a küzdalemteljes pálya nem riaszt vissza titeket annak folytatásától, sőt inkább úgy látszik, hogy kedvet kaptatok a szellemi harczhoz és arra ime itt az anyaszentegyház színe előtt is ünnepies felavatástokat kívánjátok. Hogyan? E mai korban, midőn élni és élvezni azonegy fogalomnak látszik sokaknál, s a fényezés és kora kényelembe jutás a főrugó, ti tudva, érezve, hogy képzettségtek és ügyességtekkel nektek sem lett volna nehéz a világ szerint több hasznot nyújtó helyzetet vivni ki magatoknak, ti a szerény lelkészi, tanári állást választátok, mely bizonyára valami hálás és jövedelmes állapotnak nem mondható És kivált az anyagelviség és hitelenség jelen korában, midőn igazság, erény, vallás, sokak előtt nem egyebek, mint üres álmok, hiu ábrándok, ti képesek vagytok szent merészséggel felállni és nyiltan vallani: mi az igazság, az elvek, általában a szellem harczosai akarunk lenni! Ilyetén nemes és bátor eltökélészek megtisztelő titeátok nézve, reánk nézve pedig erő és remény forrása. Mert aai! miért titkolnók hitünk és reményünk olykori megtörését, az igazság egének elsötétedését a jelen válságos időszakban! Ki ne tudná, hogy a világi események folyása olykor gunyoros hangon kiáltja felénk: hát még sem látjátok-e, hogy elvégre is hiábavaló minden munkátok! Századok óta prédikáljátok az evangelium nevében a szeretetet, s látjátok még is a vad gyűlöletet; prédikáljátok a

békét, s látjátok mégis a háboruk dühöngését; prédikáljátok a munkát és szabadságot, s tapasztalhatjátok mégis a dúló polgári viszályokat; prédikáljátok az önzéstelenséget, az önfeláldozást, a hitet, az eget, s látjátok az önzést ezer alakjában, e forróházát a testiségnek! Még sem tudjátok-e átlátni nemes, eszményi céljaitoknak hiábavalóságát? S elborul lelkünk sötét kételyeiben s pillanatokig csüggedve kérdezzük: lehetséges volna-e oh igazság hatalmas Istene! hogy hiábavaló legyen minden munkálkodásunk? Azonban elcsalja ismét e borut az isteni szellem fuvallata; hitünk szemei átlátják, hogy „isten i kéz r a g y o g a h a r a g o s v i l l á m o n i s á l t a l, „hogy daczára minden leverő tapasztalatnak, a szellem munkája egy bölcs és jó gondviselés vezette szent munka, s elvégre is győzni fog. Az igazság, a szeretet, az ideális világ nagy elvei örök elvek: s azoké a diadal.

Üdvözölve legyetek azért fiatal szolgálái az evangéliumnak — ujonnan érkezett lelkes friss csapat az eszme nemes harczában! Újabb erős záloga, hogy soha sem fogynak ki közülünk a hit, az önfeláldozó szeretet emberei; soha sem fog kivesszenni ama próféta i l e l k e k s z e n t t ö r z s e, a k i k e h a z a f ö l d é n a z u n i t á r i z m u s z á s z l a j á t l o b o t g a t a t n i é r e z n e k e l l e n t á l l h a t l a n h i v a t á s t! Ilyetén nem csupán k ö z ö n s é g e s p a p i, de magasabb próféta i l e l k e s ü l t s é g t ü z e é l t e t t e é s t á p l á l t a e g y h á z i é l e t ű n k e t h á r o m v i h a r o s s z á z a d o n á t, a v a t t a ú g y s z ó l v á n ö n k é n t e s l e l k é s z e k k é, a r e n d e s e g y h á z i s z o l g á k k a l v e r s e n y z ő m u n k a t á r s a k k á m a g o k a t v i l á g i t a g j a i n k a t i s.

Legyen azért jelen ünnepélyünk vezérszava egy olyan szent ige, mely lelkészre és világiakra egyiránt vonatkozva, egy magasztos ideál, egy közös pályacél gyanánt lebegjen mindnyájunk előtt: V a j h a a z U r n a k m i n d e n n é p e p r ó f é t á k v o l n á n a k, é s a d n á a z U r a z ő l e l k é t ő b e l é j e k. (4. Mózeses. XI, 11.)

Kegyes óhaja Mózesnek, a világ egyik legnagyobb prófétájának, a ki egy sajátágos istenországlast akara felállítani egy még nagyobbára fejletlen népnek közepette. E nép vonakodik vala elismerni másnemű lelkesedést, oktatást, mint a mely csupán a szent sátor közelében megy véghez, az önkéntes prófétákat pedig, a kik mint Eldád és Médád a nép táborában buzgólkodnak vala az Ur dicsősége s a Mózes népszabadító és szervező intézkedései mellett, elhallgattatni kívánta. E magasztos óhaj legyen a miénk is aai! legyen főképpen a tiétek, ifju szolgálái egy Mózesnél nagyobb prófé-

tának. Nektek prófétáknak kell lennetek: ámde hogy igazi próféták lehessetek, erősen kell óhajtanoatok, hogy az egész nép is próféták legyenek veletek együtt.

Ti mindnyájan atyafiak vagytok. Senkit se nevezetek uratoknak, mestereteknek. Az evang. testvériségnek e nagy elve, Jézustól kimondva, alapja a keresztnyi egyetemes papság tanának, a melyet Péter e merész szókbán fejez ki: Ti mindnyájan szent nép, királyi papság vagytok. Egyenlőség nem a lealáztatásban, hanem a felmagasztaltatásban. Ez a lelkiismeret szent függetlensége, s Isten előtti komoly felelőssége. Minden keresztény önmaga magáért köteles számot adni a szentek szentének. Az emberiség az ő gyenge, hűnös voltában gyakran eltávozott eme fenséges feladatától. Engedve a félelemnek, az erkölcsi restességnek, a vallásos munka nehézségének, oly gyakran elfeledkezett saját szellemi érdekeinek ápolásáról; elnézte, sőt kívánta, hogy helyette mások vegyék magokra az őtét illető vallásos feladatok teljesítését, legyenek közbenjárók közte és megbántott Istene között. „Mi oly nagyon el vagyunk foglalva a jelen földi élet gondjaival; jövő életbeli üdvünkről gondoskodjanak mihelyettünk mások — azok az emberek sorából kiemelkedt rejtelmes, mágikai lények. S ezek a lények a papok. Ezeknek a természetfeletti varázsszal környezett közbenjáróknak képzelt nagy befolyása nem vala képes az egyes keresztény lelkiismeretének háborgását lecsendesíteni. Megtörtént, hogy jámbor keresztény lelkek mélyen érezve saját lelki nyavalyájok és erkölcsi felelősségök súlyát, s legkisebb könnyebbülést sem nyerve a közbenjáró áldozó papság befolyásától, egyenesen fordultak Istenökhöz, töredelmesen esdve bűnbocsátó kegyelmét és világosító szent lelkét. Hiába hajtottak végre minden egyházi szolgálatot, külső cselekvényt, a mit a papság rájuk rótt: az óhajtott béke nem szállott alá keblökbe, s érezték, hogy egyedül Isten, nem pedig ember, legyen bár ez a papok legfőbbje, hatalmas nekik bűneik súlyát könnyebbíteni, és őket üdvezíteni. Ezek a saját szabadságuk öntudatára felébredt egyéniségek hivatva érezték magukat arra, hogy más keresztény feleiket is kiragadják a lélek e veszedelmes aléltóságából, s a papság tömör seregének mellőztével egyenesen vezették Istenhez. E bátor, szabad lelkű felrázóit, felserkentőit az egyes keresztények lelkiismeretének prófétáknak nevezik. Az emberiség mindig e két nagy út között ingadozott: a tekintély és a szabadság, a szolgaság és felelősség, a pap és próféta között.

Immár a keresztény lelkész nem a régi zsidó és pogány jellegű pap, hanem a Krisztus mint példányképe szerinti próféta. A ti küldetéstek magasztosságának érzete aai! hasson át titeket ez ünnepélyes órában, s e végre szemléljük azt közelebbről néhány vázlatos jelvonásban.

Először is a mi küldetéstek eredetét és jogait nézi: A zsidók és pogányok papja bizonyos zárt testületől vette a maga előjogait, nem a nép, a hívek öszszesége választásából; és a mint szabályszerű miveletek által fel volt avatva, azonnal egy természetfeletti lénynek bűvhatalmával működött s osztotta áldásait, az isteni malasztokat. Volt legyen bár bűnös egyénileg, de mint áldozár szent volt és másokat is megszentelhetett a szentségek gépies kezelése által. A próféta küldetése ellenben egészen erkölcsi és vallásos jellegű, nincs abban semmi gépiesség, önkényűség. Jogait a lelkiismerettől, az Isten sugallatától veszi. A lélek küldi, ösztönzi őt, a lélek szól neki, az vezérli, ragadja. A lélek vezérelte Mózeset, midőn az örökkévaló sugalmaira figyelt Midiánnak pusztáin; a lélek ihlette Ilyést, midőn Isten jelenlétét észlelte a szellő szelid dallamos hangjában; ilyenek voltak az ő és új szövetség prófétái. A midőn megjelentek ők nagyok és kicsinyek előtt, felrázva a lelkeket, hirdetve a megtérést, Isten irgalmasságát, s kérdezték tőlök: ki nevében szóltok? ki küldött titeket hozzánk? erős meggyőződéssel felelték: Isten.

Ifju barátim! szükség, hogy Isten szóljon hozzátok is. Hallottátok-e Istennek ily szavát, mely küldött, mely hívott volna titeket e hivatalra? Hallottátok-e azt a magányban, midőn távol a világ zajától, a vallásos lélek bensőbben érzi magát áthatva az ő felséges jelenlététől? Hallottátok-e az imában, az égies hangulatban, midőn a sziv Istenhez kiált, tőle kér segílyt s kegyelmet, lélekbékét és vigasztalást? Hallottátok-e a természetben, hol a megmérhetlen világtetek s a legparányibb teremtmények egyformán hirdetik az ő határtalan nagyságát? Hallottátok-e a történelemben, beszélve a népek forradalmában, emelkedésökben s elesőkben, s éreztetve az igazság utolsó szavát? Hallottátok-e a lelkiismeretben, mely vádol és büntet, vagy felment és jutalmaz? Hallottátok-e főképp a Jézus Krisztusban, a ki egész teljében kijelentette a menygyei atya tanácsát? Hallottátok-e őt szólani hozzátok, és mit mondott nektek? adott-e nektek valóságos megbízást, volt-e nektek is, mint Mózesnek, oly kegyesen ellenkedő, vitázó beszélgetésetek Is-

tennel? „Nem, uram, én nem vagyok arra a megbizásra alkalmas, arra alkalmasabb lenne az az én Áron vagy Samuel vagy József barátom, nekem nincs elég bátorságom, sőt készültségem sincs elég; „kérlek uram, ne küldj engem, küldjed azt, a kit illik küldened“! És felelt-e nektek is az Ur mint ama választott szolgájának Mózesnek: „Te vagy a kit küldeni akarok, menj el az én népemhez“! (2. Mózes IV.).

És ekkor érezték-e ti is azt a mély, erős részvétet az emberiség sorsa iránt, mint Jézusról többször iratik, hogy „lelke keserülő a népet, hogy könnyőreletességre indul rajtok?“ Volt-e nektek is valami közölni, valami vigasztalni valótok? A népnek anyagi, társadalmi és erkölcsi szenvedéseiu megérett-e szivetek? A súlyosan terhelték és szerencsétlenek nagy sokaságát látva, gerjedezett-e valami kebletekben? A lélek, valami jó és szent lélek, felfer-e olykor a tétlenség, a tespedés, a bűn álmából, éreztetve méltatlanságtokat, Isten irgalmát s a vele kibékülés és egyesülés mennyei örömét? Unszolt-e a lélek másokkal is közölni az igazság ismerésének boldogító élvezit? Oh ha Istennek ily szavait soha sem hallottátok, ha soha sem éreztetek nemesebb-szerű fellángolást, elragadtatást, nem éreztetek benső fájdalmat azon, hogy a legjobb akarat mellett is oly kevés sikert mutathattok fel: akkor fel lehettek bármennyi főpap kezének fejetekre tételével szentelve, vagy akár a legegyszerűbb apostoli öröklés szerint a legrégibb kortól a jelenig alászállott szent lélek olajával felkenve; lehettek a ti mestertek feketeszín köntösébe öltözött, ügyes és okos hivatalnokok, bizonyos faja a régi papságnak, a régi egyház emlékeincz költőisége nélkül, de nem leszték igaz krisztusi értelemben lelkipásztorok, nem leszték próféták. Azonban ha Isten eljegyzett titeket e munkára, ha a szent lélek megilletett, mint egy prófétát, s tüzes szekérben felragadott arköznapiság köréből az ideális világ egébe, akkor fel vagytok avatva, szentelve, — missiótok Istentől van — próféták vagytok.

Küldetéstek magasztos voltát jelöli továbbá a tekintély, melylyel az fel van ruházva. Két neme van a tekintélynek: egyik a külső, mely a távolból és a magasból követeli a tiszteletet, a melyet nem lehet vitatni s feltétlen meghajlást kíván igája alá. Ez a zsarnoki, a pogány tekintély. Van egy más tekintély is: az erkölcsi, a rábeszélés, az okokkal meggyőzés tekintélye — ez a keresztényi tekintély, a Jézus tekintélye. Ő róla mondja az irás: hogy nagy

méltósággal, azaz tekintélyvel tanít vala, nem úgy mint az írástudók. Mily tekintélyvel? A külső fény, méltóság, a születés, a fegyveres erő, a főpapság tekintélyével? Nem, ő az igazság, a szentség méltóságával tanít vala, azért álmétkodott beszédén a sokaság. Midőn ez isteni ígéket szólá: Boldogok, a kik éheznek és szomjuhózzák az igazságot. Az Isten lélek. Szeressétek ellenségeiteket. Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes: a szív repesett, a lelkiismeret gerjedezett, és áment mondott szavaira. Midőn körüljárt, keserülve a népet, mély rokonérzéssel a nyomorultak iránt, — szigorú a gonoszokhoz és képmutatókhöz, élete folytonos önfeláldozás, a lelkiismeret elragadtatással kiáltá: Te vagy a mi Urunk, mesterünk! Ime az igaz tekintély, az igazság, a szentség tekintélye. — Az eszmék és az erkölcsi élet küzdelmeiben, mint a fegyverek véres csatái között, a mire szükségem van nekem, egyszerű harcossnak, nem az, hogy a távolból, onnan a magasból tanítsák nekem az elméletet s a félelem által hassanak reám; az, a mire szükségem van, egy oly vezér, a kiről tudom, hogy szeret engem az önfeláldozásig, a ki előljár ezer veszélyek között, odaadván véré, életét is a szent ügyért — a ki ekként ragad el s szól hozzám parancsoló tekintélyvel: akkor nem vagyok többé a magamé, egészen az övé vagyok. Ez az erkölcsi, a keresztényi tekintély.

Egy ilyen prófétaszerű lelkész nincs kötve változhatatlan formulákhoz, rideg megkövesült dogmabetükhöz, a melyeknek szirtjéből az ékesenszólás varázsveszszeje sem tud többé üdítő forrásvizet csergedeztetni. — Csak saját lelkiismeretében hallgatja ő Istene sugalmát, abban keresi és találja az Isten ígéjének is legfőbb igazoltatását — Kétségkívül, ő soha sem fog eltérni az örök elvektől, a melyek egyiránt lényegét teszik a lelkiismeretnek és az evangéliomnak. Az embernek gyarló, nyomorult voltát és méltóságát, Istennek kegyelmét és irgalmasságát, szigorú ítéletét, igazságát és jóságát — az örök életet, mennyet — e Jézus által kijelentett nagy elveket a próféta is hirdeti, de mivel azok már átmentek saját szívébe, életébe — hirdeti, mint élő igazságokat, a mint szívéből kibuzognak. Szabad őszinte lelkét kevéssé korlátolják, kevéssé teszik elfogulttá az égi eredetű vallásnak földi támaszai — a betük, a külformák, a melyek ha elkorhadnak is, az eszme mindig elég hatalmas saját lényegéhez illő köntöst készíteni. Az elvek, melyek a

vallás belső életét képezik, vajjon elveszhetnek-e? Nem halhatatlan-e a hit? s nem örök hazája-e a mennyország? És ő — a próféta — örvendező reménynyel és bizalommal folytatja működését, a költő szerint:

Miként a madár, mely rövid nyugovásra

Száll törékeny ágra,

Érzi hajlongását, de mégis énekel

Tudván, hegy van szárnya.

Mily szép, aai! a ti küldetéstek ekként felfogva! Érzitek-e egész erejét, tekintélyét az ilyenmü szabadságnak, prófétaságnak, Oh, kérjétek az Ur Krisztus atyját, ki a ti atyátok is, hogy ily erővel ruházzon fel titeket, s bár a régi, hagyományos pap névvel nevezzen is a világ, bennetek mindig a lelkes, a lelkiismeret illetve próféta legyen személyesítve. A nyomorultaknak beszéljétek a menyeyei atya könyörülő szeretetéről, a mindenség ura gondviseléséről, a ki ruházza a mezők liliomait s a kicsinyekre szintugy gondja van mint az egészre; szóljatok a csendes megadásról, a reményről, az égi örömekről, szóljatok a sziv ömlengésével, gyöngédségével; legyetek próféták. A haldoklóknál úgy jelenjétek meg mint egy boldogabb világ vigasztaló követői, csak azt szólván egyszerűen, a mit láttatok és éreztetek a kegyelem országában; erősítsetek, vigasztaljatok; hirdessétek a bünbocsánatot, az örök életet; legyetek próféták. A gonoszok közelébe remegés nélkül menjétek és álljatok meg az igazság Istenére támaszkodva, lobbantsátok szemére Izraelnek büneit s dorgáljátok meg Judának gonoszságait; járjatok nagyok és kicsinyek előtt, lelketek szent függetlenségében, a rosztat nem nevezve egyébnak, mint rosznak; felriasztva, leverve a bünökst büneinek emléke által, a boszuló lelkiismeret képében jelenjétek meg előtte; a Herodesek előtt legyetek keresztelő Jánosok; legyetek próféták. Sirjatok a sirókkal, hordozzátok barátaitok fájdalomterhét, kerüljétek a mesterkelt szólamokat, hanem szóljatok nemes egyszerűséggel az odaadásról, az örök viszontlátásról; legyetek próféták. — Végre a szószékben teljes szívetek, lelketek legyen Istené, az igazságé, az igazságot éhező és szomjazó lelkeké, s mielőtt nyilván fellépnétek prédikálni a népnek: prédikáljatok előbb magatoknak tanuló szobátok magányában: elmélkedjétek komolyan a szent ige felett; tapasztalásaitokat, meggyőződéseiteket és reményeiteket erélylyel és emelkedettséggel adjátok elé. — Felhozzák gyakran vádul a keresztény szószék ellen annak egyhanguságát, hidegségét, hatásának csekélységét. Oh ha a hitszónokok valamenynyen tud-

nának mélyen érezni, törödni és bánkodni hiányaik felett, hiinni, remélni, szeretni; ha tudnánk imádkozni, tudnánk munkálkodni, tudnók magunkat elfeledni, feláldozni; ha Isten igazságától és a lelkek szent szerelmétől egészen áthatva jönnénk ide: akkor hatalmasok, ékesenszólók, ellentállhatlanok lennénk; a szent lélek ragadna minket és hallgatóinkat velünk, — beszédünk a szent lélek kiömlése lenne. Oh hogy e meggyőző, elragadó, igaz, egyedül hatós tekintéllyel bírhattatok, barátaim, ne legyetek pusztán a régi pogány és zsidó jellegű papok: legyetek prófétaszerű lelkészek.

És végül a lelkész-prófétai munkának kiterjedése és célja jelöli annak magasztos voltát. A régi értelemben vett pap féltékeny a maga kiváltságaira, munkája nem terjedhet ki a távolba s törekvései célja csak igen viszonylagos lehet. Nem szabad, hogy hívei bizonyos előre kiszabott színvonalon feljül emelkedjenek; minél inkább nevededik a laicus, a világi: annál inkább fogy a clérus nimbusa, hatalma; főcélja engedelmes népet nevelni magának; innen a bizalmatlanság az önálló gondolkozás, a szabadság, a világosság iránt; óvnia kell a lelkeket a világosságtól, miként a székesegyházakban szép festett üvegtáblák által a szemeket a fény ragyogásától. Titokszerűség és fátyol mindenütt: a tan, a szentségek, az oltár, a papság körül.

A próféta ellenben szereti a világos nappalt, a fényt, az egyház minden tagjának szellemi emelkedését; ő hozzánk hasonló testvér, minden rejtelmes, varázslói hatalom nélkül; rokonszenves nyílt lélek; főcélja embereket nevelni, nem szolgákat; minél inkább nevedednek a kegyességben, az ismeretekben a reábizottak, annál boldogabbnak érzi magát; magasztos vágya, valósítandó eszménye ama Mózesi óhaj. Vajha az Urnak minden népe próféták volnának, és adná az Ur az ő lelkét ő beléjük.

Barátim, legyetek áthatva küldetéstek eme magasztos céljától. A ti felszenteléstek valódi értelme az, hogy magatokat egészen rászentelitek az egész nép oktatására, hogy mindenek előhaladhasanak az igaz ker. mivelődésben — lehessenek próféták. S lehetnek-e azok mindenek? kétségen kívül nem lehetnek mindenek alkalmasok arra, hogy nyilvános beszédek által sikerrel tanítsák az igazságot; a munka-felosztás üdvös elvénél fogva szükség, hogy minden fontosabb hivatalra legyenek hosszas és komoly előkészületek által képesített egyének, legyenek tudományosan képzett férfiak az evangéliumi igazságok hirdetésére is. De az evangélium nem

csupán igazság, hanem — élet és erő; nem csupán beszéd által hirdethetni azt, hanem érzés és cselekvés által is. Valaki a megpróbáltatások között önmegadást, alázatosságot, reményt tanusít, az igazságot hirdeti, az próféta. Valaki feláldozza magát, éhezi és szomjuhozza az igazságot, a kinck élete béketűrés, munka, önmegtagadás, az a legjobb módon prédikálja az igazságot, az próféta. Így neveljétek a lelkeket, hogy hiveitek mindenike azon a helyen, hová a gondviselés helyezte, a tőle vett adományokhoz képest nyilváníthassa hitét és szeretetét; kérjétek az Urat, hogy szálljon mindenekre az ő lelke. Hogy mindenek az igazságnak teljes ismeretére jussanak: e nemes ideal legyen lelkészi hivataltok feladata, éltető és tápláló tüze. A keresztény ember életének van egy főczélja, ábrándszerű talán, de a melyre mindenki köteles törekedni: **L e g y e t e k t ö k é l e t e s e k**, mint mennyei atyátok **t ö k é l e t e s**. A lelkész életének van egy főczélja, elérhetetlen ugyan általán véve, de a melyre mégis mindnyájatoknak törekedni kell, s a melynek örök éberségben kell titeket tartani: **Vajha az Urnak minden népe próféták volnának, és adná az Ur az ő lelkét ő beléjük.**

Ily szellemen immár fogadjátok el a ti szép és magasztos küldetésteeket, kedves ifju szolgatársaim! Magasztos és nagyjelentőségű az eredete és jogai által; magasztos a tekintélynél fogva, a melylyel fel van ruházva, s végtelen kiterjedése és céljánál fogva. Szellemi célok és szent érdekek munkássai kell hogy legyetek. Ne ütődjete meg hát azon, hogy a világ nézete szerint nem tűnik fel egész magasztosságában a ti hivataltok: egyszerű, szerény, s többnyire kevésse jutalmazott az anyagilag; de ha képesek lesztek a múlt érdekeken feljülemelkedni, s magában az emberi lelkek nemesítésében, az Isten dicsőségének terjesztésében keresni a legtöbb munkássági alkalmat, s a szellemi és erkölcsi működésben találni a legédesebb jutalmat is: óh akkor ti lehettek és lesztek is a legboldogabb munkássai az emberiségnek. — Fogadjátok el azért küldetésteiket alázattal, szabadsággal, hittel és bizalommal: nagy örömmel, de egyszerűsággal nagy félelemmel és rettegéssel is. Könyörögjetek Istennek az erő és bátorság lelkeért, hogy megközelíthessétek a nagyszerű célt, mely a lelkipásztori hivatalra nézve ama kegyes óhajban van kifejezve: **Vajha az Urnak minden népe próféták volnának.**

És immár, szeretett szolgatársaink, mielőtt Krisztus Urunk zászlója alá feleskünnétek, azt kérдем tőletek: kedves-e nektek

az ő szent szolgálata? Kivánjátok-é azt elfogadni és abban állhatatosan megmaradni?

E szerint, ha elfogadjátok e szolgálatot, jelenjétek meg a rendes felavatási szertartásra, s egyházi főjegyző aát. felkérem, hogy imez új szolgatársainkkal irassa bé neveiket az új papok névkönyvébe és eskesse fel. (Itt következik a felavatás.)

Fel vagytok immár avatva, szentelve, azaz, ünnepélyes formákkal kibocsátva az evangélium szolgálatára; menjétek azért és tanítsátok a népet, mely külön gondjaitokra van bízva; közöljétek vele a saját lelketekben mélyen átértett, saját szivetek és lelkiismeretekben átértett igazságokat, hűséggel, nemes buzgalommal és állandó kitartással járván el kötelességeitek teljesítésében; tanítsatok, nem mint éktelen nyereségre, lelkek és testek feletti uralomra törekvő papok, hanem mint mindeneknek szolgálni kész próféták, ama magasztos óhajtól ihletve: Vajha az Urnak minden népe próféták volnának, s adná az Ur az ő lelkét ő beléjük. S hűséges szolgálat-tételetek jutalma legyen az édes öntudat, hogy sok lelket vezéreltetek az igazság ismeretére s ezáltal lelki szabadságra és boldogságra.

Zsinati szent gyülekezet, szeretett atyámfiai az Urban! Habár ily apostolszerű kézzel megáldás, felavatás sorsában csak egynéhány ifju próféta — lelkész részesüle is e szent alkalommal, s a keresztény hívek nagy zöme illetén apostoli hagyományszerű művellettel nem szokott felavattatni az evangéliumi szolgálatra; de azért a keresztényi egyetemes papság eszméje mindnyájunkra vonatkozik, minden keresztényt érdekel ama Mózesi óhaj: Vajha az Urnak minden népe próféták volnának! sat. Menjétek azért ti is a prófétai hivatás mély érzetével a reátok váró munkássági körökbe, — tanuljátok és tanítsátok az evangéliomot, mint bár nem-hivatalos, de azért oly számos lélek üdvéről való gondoskodásra hivatott világi lelkészek, — mindenkifelett szép és nemes tettekkel, a feláldozó szeretetben munkás hit erejével tanítsátok, hogy igaz próféták vagytok, „szent nép, királyi papság az Istennek tetsző áldozatok áldozására.“ Áldottak legyetek, s az Ur adja az ő lelkét tibéletek!

Légy áldott különösen te, az Urnak e helyen épült szentháza, kolozsvári auyaekklézsia! mely vendégszerető meleg karjaiddal mindig kész vagy a hitrokonok befogadására, mint ama nagyhitű patriarcha, a ki „nem tudván, angyalokat fogadott bé szivesen üdvözlött

és megemberelt vendégeiben. Légy áldva Istennek minden testi és lelki áldásaival, hogy külsőleg is mindig oly gazdag légy, mint vagy bensőképpen a hit és szeretet drága kincseiben! — A próféták iskolájából, a melyet templomod szent árnyékában emelt a tudás hő vágya, támadjanak megszűnés nélkül őszintén bátor bajnokai a felvilágosodás, szeretet és szabadság szellemének, s ha miként a szent földön ama Sámuel által alapított próféták iskolájából nem kerülnek is ki szerény öledből olyas Davidszerű fejedelmi nagy fiak, de soha se legyen fogyatkozásod az Ur szent ügye, az igazság és szabadság érdeke és győzedelme iránt buzgólkodó lelkekben. —
A m e n.

K r i z a J á n o s.